Kumlinge kommun
PROTOKOLL

KS §2026:130–141

Organ	datum	sida
KOMMUNSTYRELSEN	**27.10.2026**	**1**

Sammanträdestid: Tisdag, 27 oktober 2026 kl. 9.30–13.00
Sammanträdesplats: Kommunkansliet

Beslutande:

Ordinarie:
- ☒ Gun-Mari Lindholm, ordförande (d)
- ☐ Johan Sandberg, viceordförande
- ☒ Carola Eklund
- ☒ Beata Enqvist
- ☒ Fritz Lundgren – kl.12.40

Personliga ersättare:
- ☐ Inga-Lill Borg
- ☒ Kent Schåman
- ☐ Marika Blomqvist
- ☐ Annika Fredriksen
- ☐ Kjäll Törnroos

Övriga
- ☒ Lenny Karlsson, fullmäktiges ordförande
- ☐ Markku Lahtinen, fullmäktiges I viceordförande
- ☐ Alexandra Blomqvist, fullmäktiges II viceordförande
- ☒ Anders Wikström, kommundirektör, föredragande

Underskrifter:

Gun-Mari Lindholm
Ordförande

Anders Wikström
Protokollförare

Justering

Carola Eklund
Protokolljusterare

Beata Enqvist
Protokolljusterare

Protokollet officiellt framlagt till påseende: måndag, 2.11.2026 på kommunens digitala anslagstavla www.kumlinge.ax

Intygar, tjänsteställning:

Anders Wikström
Kommundirektör

Utdragets riktighet bestyrker

Kumlinge kommun

KALLELSE TILL KOMMUNSTYRELSESAMMANTRÄDE

TID: TISDAG, 27 OKTOBER 2026 KL. 9.30-12.45

PLATS: KOMMUNKANSLIET

ÄRENDEN SOM KOMMER ATT BEHANDLAS

§130	**SAMMANTRÄDETS LAGLIGHET OCH BESLUTSFÖRHET**
§131	**VAL AV PROTOKOLLJUSTERARE**
§132	**FASTSTÄLLANDE AV FÖREDRAGNINGSLISTAN**
§133	**ÄRENDEN TILL KÄNNEDOM**
§134	**VAL AV FRITIDSGRUPP LÄSÅRET 2026–2027**
§135	**BUDGET 2027 OCH EKONOMIPLAN 2028–2029**
§136	**PLATS INOM BARNOMSORGEN FÖR FRITIDSBOENDE**
§137	**TAXOR OCH AVGIFTER 2027 – ÅTERREMITTERAT ÄRENDE**
§138	**NY UPPHANDLING AV SKÄRGÅRDSTRAFIKEN**
§139	**UTLÅTANDE ÖVER ANSÖKAN OM JORDFÖRVÄRVSTILLSTÅND AVSEENDE FASTIGHETEN LOTSUDDEN I ENKLINGE BY**

Det justerade protokollet från sammanträdet jämte besvärsanvisning framläggs måndag, 2.11.2026 på kommunens digitala anslagstavla www.kumlinge.ax.

Anders Wikström kommundirektör, enligt uppdrag, Gun-Mari Lindholm kommunstyrelsens ordförande

Denna kallelse till sammanträde har anslagits på anslagstavlan för offentliga kungörelser 22.10.2026.

intygar Anders Wikström, kommundirektör

ÄRENDEN SOM BEHANDLADES

§130 SAMMANTRÄDETS LAGLIGHET OCH BESLUTSFÖRHET
§131 VAL AV PROTOKOLLJUSTERARE
§132 FASTSTÄLLANDE AV FÖREDRAGNINGSLISTAN
§133 ÄRENDEN TILL KÄNNEDOM
§134 VAL AV FRITIDSGRUPP LÄSÅRET 2026–2027
§141 FINANSIERING OCH LIKVIDITET UNDER ÅTERSTODEN AV ÅR 2026
§135 BUDGET 2027 OCH EKONOMIPLAN 2028–2029
§136 PLATS INOM BARNOMSORGEN FÖR FRITIDSBOENDE
§137 TAXOR OCH AVGIFTER 2027 – ÅTERREMITTERAT ÄRENDE
§138 NY UPPHANDLING AV SKÄRGÅRDSTRAFIKEN
§139 UTLÅTANDE ÖVER ANSÖKAN OM JORDFÖRVÄRVSTILLSTÅND AVSEENDE FASTIGHETEN LOTSUDDEN I ENKLINGE BY
§140 SYNPUNKTER PÅ UTVÄRDERING AV KST-REFORMEN - ANSVARSFÖRDELNING OCH SAMVERKAN INOM SOCIALVÅRDEN

§ 130 SAMMANTRÄDETS LAGLIGHET OCH BESLUTSFÖRHET

Ordförande läser upp kallelsen till sammanträdet. På kallelsen skall vara antecknat sammanträdesplats och tidpunkt samt vilka ärenden som skall behandlas. De närvarande antecknas i närvarolistan. Enligt 23 § i kommunallagen är styrelsen beslutför då minst hälften av ledamöterna är närvarande.

Ordförande konstaterade att sammanträde är lagligen sammankallat och beslutfört.

---

§ 131 VAL AV PROTOKOLLJUSTERARE

Två ledamöter utses att justera sammanträdets protokoll innan det datum då det är framlagt till påseende.

FÖRSLAG
Två ledamöter utses att justera protokollet.

BESLUT
Till protokolljusterare utsågs Carola Eklund och Beata Enqvist

---

§ 132 FASTSTÄLLANDE AV FÖREDRAGNINGSLISTAN

Ordförande läser upp föredragningslistan.

FÖRSLAG
Föredragningslistan fastställs i enlighet med kallelsen.

BESLUT
Kommunstyrelsen beslutar att till föredragningslistan tillägga ärendet **§140 Synpunkter på utvärdering av KST-reformen - Ansvarsfördelning och samverkan inom socialvården** och **§141 Finansiering och likviditet under återstoden av år 2026,** samt behandla ärende **§141** innan ärende **§135.**
---

§ 133 ÄRENDEN TILL KÄNNEDOM

Ålands landskapsregering

ÅLR 2026/6175	Fastställande av basbelopp för landskapsandelar för kommunernas utbildningsverksamhet 2027
ÅLR 2024/627	Ibruktagande av KOSKI-tjänsten på Åland

Tjänstemannabeslut

Av utbildningschefen fattade beslut:

§51	Utökad arbetstid
§52	Utökad arbetstid
§53	Vice föreståndare
§54	Utökad arbetstid
§55	Hyresunderstöd

Av äldreomsorgschefen fattade beslut:

§41	*Klientavgift*
§42	*Anställning, tills vidare*
§43	*Klientavgift*
§44	Utökad arbetstid
§45	Erfarenhetstillägg

Övrigt till kännedom:

- Förvaltningen har utrett möjligheterna att utveckla avfallshanteringen vid omlastningscentralen. Utredningen omfattar dels möjligheterna att effektivisera tömningarna genom ytterligare avfallsflak, dels alternativa lösningar för insamling och förvaring av miljöfarligt avfall.
- Kommundirektören deltog i en kommundirektörsträff i Lemland den 23.10.2026. Vid träffen behandlades aktuella frågor av gemensamt intresse för de åländska kommunerna.
- Kommundirektören och kommunfullmäktiges ordförande Lenny Karlsson deltar i ett skärgårdskommunmöte på Sottunga den 29.10.2026, där aktuella frågor av gemensamt intresse för skärgårdskommunerna behandlas.
- Beställning av ACROSS-utrustning har genomförts i enlighet med tidigare fattade beslut.
- Kommunfullmäktige har tillsatt kommunal centralvalnämnd för mandatperioden. De valda ledamöterna och ersättarna har underrättats om valen.
- Förhandlingar har förts med Sunds kommun om ett eventuellt samarbete avseende kommunteknikertjänster. Ett avtal om köp av tjänster motsvarande 50 procent av en heltidstjänst utreds och skulle vid en överenskommelse kunna träda i kraft vid årsskiftet.
- Den skrivelse om turismnäringens erfarenheter av förändringarna i skärgårdstrafiken sommaren 2026 som kommunstyrelsen beslutade om vid sitt sammanträde den 5.10.2026 har sammanställts och översänts till Ålands landskapsregering.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen antecknar informationen till kännedom.

BESLUT
Enligt förslag
---

§ 134 VAL AV FRITIDSGRUPP LÄSÅRET 2026–2027

BEREDNING
Kommunstyrelsen utser en fritidsgrupp för läsåret 2026–2027.
Fritidsgruppen är en arbetsgrupp som består av två vuxna medlemmar samt två elever utsedda av skolans elevråd.
Senaste läsår har fritidsgruppen bestått av Iyad Al Monajad, Jane Hellström, Albin Enqvist och Sally Karlsson.
Tillfrågade för läsåret 2026–2027 är Mathias Enqvist och Fanny Enqvist.
Elevrådet har valt Arvid Sundman och August Enqvist med Elias Lindeman som gemensam suppleant.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen utser två vuxna medlemmar; Mathias Enqvist och Fanny Enqvist till fritidsgruppen.
Utbildningschefen fastställer elevrepresentanterna i enlighet med elevrådets beslut.

BESLUT
Enligt förslag
---

§ 135 BUDGET 2027 OCH EKONOMIPLAN 2028–2029

BEREDNING
Budgetberedningen har utgått från sektorernas budgetförslag, gällande lagstiftning samt kommunens lagstadgade uppgifter och ansvar. I samband med beredningen har de kommunala tjänsternas laggrund och verksamhetsmässiga förutsättningar genomgåtts. Genomgången visar att möjligheterna till betydande kostnadsminskningar inom den lagstadgade verksamheten är begränsade utan att servicenivån eller kommunens förmåga att fullgöra sina lagstadgade skyldigheter påverkas.

Budgetförslaget för år 2027 och ekonomiplanen för åren 2028–2029 är vid tidpunkten för utsändandet av föredragningslistan ännu inte färdigställda. Förvaltningen fortsätter budgetarbetet under veckan med målsättningen att kompletterande material och preliminära budgethandlingar ska kunna tillställas kommunstyrelsens ledamöter före sammanträdet.

Mot bakgrund av de begränsade möjligheterna till ytterligare kostnadsanpassningar har särskild uppmärksamhet ägnats åt kommunens avgiftsbelagda verksamheter. Kommunens revisorer har vid upprepade tillfällen påpekat att kostnadstäckningen inom vissa verksamheter är låg och att avgifterna inte fullt ut motsvarar de kostnader som verksamheterna ger upphov till.

Kommunens invånarantal har under de senaste åren varit relativt stabilt. Samtidigt har befolkningsutvecklingen inte varit tillräcklig för att bredda kommunens skatteunderlag. Kommunen har en god men relativt liten skattebas, vilket begränsar möjligheterna att möta ökade kostnader genom ökade skatteintäkter.

Den demografiska utvecklingen med en ökande andel äldre invånare, höga externa vårdkostnader samt den tilltagande bristen på lokala entreprenörer medför betydande ekonomiska utmaningar. Dessa faktorer påverkar såväl verksamhetskostnaderna som kostnaderna för investeringar, underhåll och andra tjänster som kommunen behöver upphandla.

De preliminära beräkningarna visar att kommunens ekonomiska handlingsutrymme är begränsat och att de ekonomiska marginalerna i stor utsträckning redan har tagits i anspråk. Finansieringskalkylen visar samtidigt att kommunens likviditet försvagas under planperioden. Budgetberedningens fokus har därför varit att identifiera åtgärder som stärker balansen mellan kommunens intäkter och kostnader samt bidrar till en långsiktigt hållbar ekonomi.

Under sammanträdet redogör sektorcheferna för utvecklingen inom respektive verksamhetsområde, budgetförslagets viktigaste förändringar, verksamhetsspecifika utmaningar och bedömda framtida resursbehov. Budgetförslaget omfattar även investeringsprogrammet för åren 2027–2031.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen tar del av den pågående budgetberedningen för år 2027 samt ekonomiplanen för åren 2028–2029 och hör sektorchefernas redogörelser.

Kommunstyrelsen för en remissdiskussion om budgetförslagets inriktning och ger förvaltningen riktlinjer för den fortsatta beredningen.

Kommunstyrelsen uppdrar åt förvaltningen att färdigställa budgetförslaget för år 2027 och ekonomiplanen för åren 2028–2029 med beaktande av kommunstyrelsens diskussion och riktlinjer samt att föra ärendet till kommunfullmäktige för behandling den 10 november 2026.

BESLUT
Kommunstyrelsen antecknade informationen till kännedom och fortsätter budgetbehandlingen 17.11.2026
---

§ 136 PLATS INOM BARNOMSORGEN FÖR FRITIDSBOENDE

BEREDNING

KS §126/5.10.2026 FASTSTÄLLANDE AV TAXOR OCH AVGIFTER 2027

BEREDNING
Kommunstyrelsen behandlade den 15.9.2026 en preliminär genomgång av kommunens taxor, avgifter och kostnadstäckning inom de avgiftsfinansierade verksamheterna. Kommunstyrelsen konstaterade då att flera avgiftsfinansierade verksamheter uppvisar en låg kostnadstäckningsgrad och uppdrog åt förvaltningen att till budgetmötet den 5.10.2026 presentera förslag till avgiftsjusteringar inför budgetåret 2027.
Inför den fortsatta budgetberedningen har olika alternativ för justering av kommunens taxor och avgifter analyserats. Särskild uppmärksamhet har riktats mot de avgiftsfinansierade verksamheterna inom renhållning samt vatten- och avloppsförsörjning där kostnaderna under de senaste åren i betydande omfattning finansierats med skattemedel.
Byggnadstekniska nämnden behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 29.9.2026 och beslutade att föreslå förändringar av bland annat renhållningsavgifter, vatten- och avloppsavgifter, byggnadstillsynens avgifter samt vissa hyror och övriga avgifter.
Målsättningen med de föreslagna förändringarna är att förbättra kostnadstäckningen inom de avgiftsfinansierade verksamheterna och samtidigt skapa en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheterna. Förslag till taxor och avgifter för år 2027 framgår av bilaga.

Bilaga C §126/5.10.2026 Taxor och avgifter 2027

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen beslutar föreslå för kommunfullmäktige att taxor och avgifter för år 2027 fastställs enligt bilaga.

BESLUT
Under ärendets behandling föreslog ordföranden att renhållningsavgifterna höjs med 10 procent. Förslaget omfattades enhälligt.
Kommunstyrelsen beslöt föreslå för kommunfullmäktige att taxor och avgifter för år 2027 fastställs enligt bilaga C §126/5.10.2026 Taxor och avgifter 2027, dock så att renhållningsavgifterna fastställs enligt följande:

Hushåll som komposterar
- *1 mantalsskriven person: 215 euro*
- *2 mantalsskrivna personer: 295 euro*
- *3 eller fler mantalsskrivna personer: 377 euro*

Hushåll som inte komposterar
- *1 mantalsskriven person: 290 euro*
- *2 mantalsskrivna personer: 377 euro*
- *3 eller fler mantalsskrivna personer: 458 euro*

Fritidsboende
- *Komposterar: 215 euro*
- *Komposterar inte: 283 euro.*

KF §37/13.10.2026 FASTSTÄLLANDE AV TAXOR OCH AVGIFTER 2027

FÖRSLAG
Kommunfullmäktige fastställer taxor och avgifter för år 2027 enligt bilaga C §126/KS 5.10.2026 Taxor och avgifter 2027 med de av kommunstyrelsen föreslagna ändringarna i renhållningstaxan.

DISKUSSION

FÖRSLAG
Under ärendets behandling föreslog ledamot Hanström att de föreslagna höjningarna dras ned till 5% på samtliga områden, samt att avgiften för tillfällig dagvård ses över.

Ledamot Pettersson föreslog att ärendet återremitteras och att grundavgiften för vattenabonnenter slopas i sin nuvarande form.

Ledamot Numminen föreslog att ärendet återremitteras för vidare beräkningar av olika alternativ för

höjningar i enlighet med den diskussion som fullmäktige haft samt för korrigering av skrivfel och förtydligande av formuleringar. Vidare föreslog Numminen att förvaltningen ska utreda möjligheten att erbjuda fritidsboende i kommunen plats på daghemmet under förutsättning att det inte leder till merkostnader, och i så fall även ta fram en avgift för det. Förslaget understöddes av ledamot Blomqvist.

Ordförande Karlsson föreslog att ärendet återremitteras och kommunstyrelsen uppmanas att se på grundavgiften för vatten och avlopp och dess fördelning.

BESLUT
Fullmäktige enades om att ärendet återremitteras med följande vägkost till kommunstyrelsen:

- *alternativa nivåer för de föreslagna avgiftshöjningarna ska utredas,*
- *grundavgiften för vatten och avlopp samt dess fördelning ska ses över,*
- *taxeförslaget ska genomgås med avseende på skrivfel och behov av förtydliganden, samt*
- *möjligheten att erbjuda fritidsboende plats inom barnomsorgen utan merkostnader för kommunen samt en eventuell avgift för sådan service ska utredas.*

Det är en allmän rättighet för alla barn från nio månaders ålder att få kommunal daghemsverksamhet, eller familjedaghem, fram till dess att barnets läroplikt inleds. (LL2020:32 kap 4, §13)

Kommunen måste ordna barnomsorg för barn som är skrivna i kommunen. Skyldigheten gäller också för barn som faktiskt bor eller vistas i kommunen på grund av att deras vårdnadshavare arbetar, studerar eller har motsvarande skäl där. Detta gäller även om barnet formellt saknar en åländsk hemkommun eller har sin hemort i en annan kommun. (LL 2020:32 4 kap, §14 resp. §16.9)
Fritidshemsverksamhet dagtid under skoldagar erbjuds till barn i åk 1–2 vid förvärvsarbete/studier, barn med förlängd läroplikt, barn i behov av särskilt stöd samt vissa studerande inom yrkesträningsundervisning. (LL 2020:32 kap 4, §15)
Utgående från Landskapslagen om barnomsorg och grundskola ställs inget krav att erbjuda plats i barnomsorgen för fritidsboende.

Kommunstyrelsen tog den 15.9.2026, §112, beslutet att erbjuda fritidshemsplats för barn på åk 1–2 även under icke-skoldagar såsom helger och skollov för en dagsavgift på 15€ förutsatt att det inte kräver extra personalinsatser dvs inom ordinarie personaldimensionering. Arrangemanget ska utvärderas efter 2027.
Det kunde vara möjligt att utvidga denna möjlighet för barn på åk 1–2 även från andra kommuner då det inte kräver en läroplan och inskolning, och det är en för kommunen frivillig verksamhet som därmed inte är lika bunden till ramar för taxa, men fortfarande under förutsättningen att det ryms inom ordinarie personal.
För barn under skolålder måste inskolning vara möjligt, barnen ska vistas inom en pedagogisk verksamhet med riktlinjer för åldersspannet 0–6 år. Det är barnens rätt till barnomsorg, inte vårdnadshavarnas som är i fokus.

Dimensioneringen är olika för olika åldrar; för barn under tre år ska det finnas minst en anställd per fyra barn, och för barn som är tre år eller äldre ska det finnas minst en anställd per sju barn. (LL2020:32 kap 3, §10) I dagsläget skulle det påverka personaltätheten vid Annagårdens daghem om flera barn under tre med annan hemkommun än Kumlinge skulle anhålla om att få finnas på daghemmet under sitt fritidsboende.

Om kommunen ur bobarhetssynvinkel önskar erbjuda plats inom barnomsorgen för fritidsboende bör det vara att vårdnadshavare anhåller om möjlighet enligt samma tidsramar som i beslutet KS §112/15.9.2026 med tanke på personalens

semesterplanering och att beslut villkoras med att barnet har en egen försäkring för att kommunens kostnader inte ska belastas, att rum finns i förhållande till personaldimensionering, att plats ges utgående från att om annat barn som flyttat till kommunen ges företräde trots att plats givits till fritidsboende, att berörda barn har vana att vara på daghem dvs att specifik längre inskolning inte krävs. Kommunen kan inte tillmötesgå eventuella särskilda behov i form av assistent eller medicinska behov om barnet inte är inskriven i den ordinarie verksamheten då dessa behov inte finns inräknade i den ordinarie personaldimensioneringen, vilket skulle vara fallet för tillfälliga barn till fritidsboende.

Landskapsandelar ges för barnomsorgen utgående från statistik på antalet barn skrivna i kommunen, inte på det faktiska antalet barn på daghemmet. Maxtaxan för barnomsorg enligt LL 2020:32 kap 5, §22 på 240€ är i förhållande till den landskapsandel som kommunen beviljas per barn. För barn som inte ingår i de ovan nämnda ges ingen landskapsandel. Avgift behöver sättas i förhållande till att kommunen då bär hela kostnaden, personalkostnaden är densamma men materialkostnader kan påverkas.

Då barn av någon anledning placeras i annan kommun än det är skrivet köps plats av dess folkbokföringskommun och priset är utgående från den egentliga nettodriftskostnaden per plats.

Kumlinge kommun har tidigare, ca 15 år sedan, gett möjlighet för fritidsboende att tillfälligt ha barn på daghemmet. Brändö kommun erbjuder tjänsten som sommardagvård för en dagsavgift på 20€.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Barn över tre år och upp till årskurs 2 kan erbjudas tillfällig plats på daghemmet mot en avgift på 20€ per dag och enligt ovan nämnda kriterier

BESLUT
Barn i åldern 4 år och upp till årskurs 2 som tillsammans med sina vårdnadshavare vistas i Kumlinge kommun under fritidsboende kan, mot en avgift om 20 euro per dag, erbjudas möjlighet att delta i daghemmets verksamhet under förutsättning att verksamheten kan ordnas inom ordinarie personaldimensionering och utan merkostnader för kommunen. Barnet ska före deltagandet ha genomgått behovsprövad nödvändig inskolning. Barn som är folkbokförda i Kumlinge kommun eller som flyttar till kommunen har företräde om platsbrist uppstår.

---

§ 137 TAXOR OCH AVGIFTER 2027 – ÅTERREMITTERAT ÄRENDE

BEREDNING

Kommunstyrelsen §126/5.10.2026

BEREDNING

Kommunstyrelsen behandlade den 15.9.2026 en preliminär genomgång av kommunens taxor, avgifter och kostnadstäckning inom de avgiftsfinansierade verksamheterna. Kommunstyrelsen konstaterade då att flera avgiftsfinansierade verksamheter uppvisar en låg kostnadstäckningsgrad och uppdrog åt förvaltningen att till budgetmötet den 5.10.2026 presentera förslag till avgiftsjusteringar inför budgetåret 2027.

Inför den fortsatta budgetberedningen har olika alternativ för justering av kommunens taxor och avgifter analyserats. Särskild uppmärksamhet har riktats mot de avgiftsfinansierade verksamheterna inom renhållning samt vatten- och avloppsförsörjning där kostnaderna under de senaste åren i betydande omfattning finansierats med skattemedel.

Byggnadstekniska nämnden behandlade ärendet vid sitt sammanträde den 29.9.2026 och beslutade att föreslå förändringar av bland annat renhållningsavgifter, vatten- och avloppsavgifter, byggnadstillsynens avgifter samt vissa hyror och övriga avgifter.

Målsättningen med de föreslagna förändringarna är att förbättra kostnadstäckningen inom de avgiftsfinansierade verksamheterna och samtidigt skapa en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheterna. Förslag till taxor och avgifter för år 2027 framgår av bilaga.

Bilaga C §126/5.10.2026 Taxor och avgifter 2027

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG

Kommunstyrelsen beslutar föreslå för kommunfullmäktige att taxor och avgifter för år 2027 fastställs enligt bilaga.

BESLUT
Under ärendets behandling föreslog ordföranden att renhållningsavgifterna höjs med 10 procent. Förslaget omfattades enhälligt.
Kommunstyrelsen beslöt föreslå för kommunfullmäktige att taxor och avgifter för år 2027 fastställs enligt bilaga C §126/5.10.2026 Taxor och avgifter 2027, dock så att renhållningsavgifterna fastställs enligt följande:

Hushåll som komposterar
- *1 mantalsskriven person: 215 euro*
- *2 mantalsskrivna personer: 295 euro*
- *3 eller fler mantalsskrivna personer: 377 euro*

Hushåll som inte komposterar
- *1 mantalsskriven person: 290 euro*
- *2 mantalsskrivna personer: 377 euro*
- *3 eller fler mantalsskrivna personer: 458 euro*

Fritidsboende
- *Komposterar: 215 euro*
- *Komposterar inte: 283 euro.*

Kommunfullmäktige §37/13.10.2026

FÖRSLAG
Kommunfullmäktige fastställer taxor och avgifter för år 2027 enligt bilaga C §126/KS 5.10.2026 Taxor och avgifter 2027 med de av kommunstyrelsen föreslagna ändringarna i renhållningstaxan.

DISKUSSION

FÖRSLAG
Under ärendets behandling föreslog ledamot Hanström att de föreslagna höjningarna dras ned till 5% på samtliga områden, samt att avgiften för tillfällig dagvård ses över.

Ledamot Pettersson föreslog att ärendet återremitteras och att grundavgiften för vattenabonnenter slopas i sin nuvarande form.

Ledamot Numminen föreslog att ärendet återremitteras för vidare beräkningar av olika alternativ för höjningar i enlighet med den diskussion som fullmäktige haft samt för korrigering av skrivfel och förtydligande av formuleringar. Vidare föreslog Numminen att förvaltningen ska utreda möjligheten att erbjuda fritidsboende i kommunen plats på daghemmet under förutsättning att det inte leder till merkostnader, och i så fall även ta fram en avgift för det. Förslaget understöddes av ledamot Blomqvist.

Ordförande Karlsson föreslog att ärendet återremitteras och kommunstyrelsen uppmanas att se på grundavgiften för vatten och avlopp och dess fördelning.

BESLUT
Fullmäktige enades om att ärendet återremitteras med följande vägkost till kommunstyrelsen:

- *alternativa nivåer för de föreslagna avgiftshöjningarna ska utredas,*
- *grundavgiften för vatten och avlopp samt dess fördelning ska ses över,*
- *taxeförslaget ska genomgås med avseende på skrivfel och behov av förtydliganden, samt*

möjligheten att erbjuda fritidsboende plats inom barnomsorgen utan merkostnader för kommunen samt en eventuell avgift för sådan service ska utredas.

KOMPLETTERANDE BEREDNING
Kommunfullmäktige återremitterade ärendet vid sitt sammanträde 13.10.2026 § 37 och uppmanade kommunstyrelsen att utreda alternativa nivåer för de föreslagna avgiftshöjningarna, se över grundavgiften för vatten och avlopp samt dess fördelning, genomgå taxeförslaget med avseende på skrivfel och behov av förtydliganden samt utreda möjligheten att erbjuda fritidsboende plats inom barnomsorgen utan merkostnader för kommunen och fastställa en eventuell avgift för sådan service.

Förvaltningen har med anledning av återremissen berett alternativa nivåer för avgiftshöjningarna. Som jämförelse presenteras:

- ett alternativ där avgiftshöjningarna begränsas till **högst 5 procent**,
- **kommunstyrelsens tidigare förslag** till kommunfullmäktige, samt
- ett alternativ som syftar till **full kostnadstäckning** inom de berörda avgiftsfinansierade verksamheterna.
-

Vidare har grundavgiften för vatten och avlopp samt dess fördelning setts över och taxeförslaget genomgåtts med avseende på skrivfel och behov av förtydliganden.

Kommunstyrelsen behandlade frågan om barnomsorg för fritidsboende i särskilt ärende, KS §136/27.10.2026. Kommunstyrelsen konstaterade då att kommunen inte har någon lagstadgad skyldighet att erbjuda sådan service men att tillfällig plats kan erbjudas under vissa förutsättningar utan att medföra merkostnader för kommunen. Förslag till avgift har införts i det reviderade taxeförslaget.
De reviderade taxorna och avgifterna för år 2027 framgår av bilaga.

Bilaga A §137/27.10.2026 Reviderade taxor och avgifter 2027

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen beslutar föreslå för kommunfullmäktige att taxor och avgifter för år 2027 fastställs enligt alternativ B i bilaga A §137/27.10.2026 Taxor och avgifter 2027.

BESLUT
Ärendet bordlades och tas upp till behandling på ett extra tillkallat möte 3.11.2026 kl. 18.30
---

§138 NY UPPHANDLING AV SKÄRGÅRDSTRAFIKEN

BEREDNING
Landskapsregeringen har avbrutit den pågående upphandlingen av skärgårdstrafiken för perioden 2028–2043 efter att det framkommit att ingen aktör avsåg lämna anbud inom den ekonomiska ram som fastställts för upphandlingen. Landskapsregeringen har meddelat att en ny upphandling kommer att beredas och att ny fullmakt kommer att anhållas hos lagtinget. Samtidigt har landskapsregeringen framhållit att målsättningen om ett långsiktigt hållbart, kostnadseffektivt och miljöanpassat trafiksystem kvarstår.

Den nya upphandlingsprocessen ger skärgårdskommunerna möjlighet att framföra synpunkter på den framtida organiseringen av skärgårdstrafiken. För Kumlinge kommun är väl fungerande färjeförbindelser en grundläggande förutsättning för bosättning, företagande, offentlig service, utbildning, vårdresor och turism.

Kommunstyrelsen konstaterar att framtida trafiklösningar bör säkerställa en tillräcklig servicenivå för de bofasta, näringslivet och besökare. Kommunstyrelsen anser vidare att eventuella förändringar i trafikupplägg, turtäthet eller kapacitet bör föregås av dialog med berörda skärgårdskommuner och att konsekvenserna för skärgårdens livskraft bör beaktas vid den fortsatta beredningen.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen konstaterar att den kommande upphandlingen av skärgårdstrafiken är av stor betydelse för Kumlinge kommuns framtida utvecklingsförutsättningar. Landskapsregeringen har avbrutit den tidigare upphandlingen och avser att bereda en ny upphandling.

Kommunstyrelsen beslutar att till Ålands landskapsregering översända följande synpunkter inför den fortsatta beredningen av en ny upphandling av skärgårdstrafiken:

1. Skärgårdstrafikens servicenivå bör säkerställas så att den möjliggör boende, arbete, företagande och samhällsservice i skärgården.
2. Trafikupplägget bör utformas så att restider, turtäthet och anslutningar till fasta Åland samt vidare förbindelser bibehålls på en ändamålsenlig nivå.
3. Näringslivets och turismens transportbehov bör beaktas vid planeringen av framtida trafiklösningar.
4. Berörda skärgårdskommuner bör ges möjlighet att aktivt delta i den fortsatta beredningen av trafikupplägget.
5. Kommunstyrelsen betonar att skärgårdstrafiken utgör en grundläggande förutsättning för en levande skärgård och att trafiklösningarnas samhälleliga konsekvenser bör vägas in vid sidan av de ekonomiska aspekterna.
6. Vid utvärderingen av framtida trafiklösningar bör landskapsregeringen redovisa konsekvenserna av olika alternativ för de enskilda skärgårdsöarna, inklusive möjligheterna att upprätthålla regelbundna morgon- och kvällsförbindelser till Enklinge.

Kommunstyrelsen uppdrar åt kommundirektören att översända beslutet till Ålands landskapsregering.

BESLUT
Enligt förslag
---

§139 UTLÅTANDE ÖVER ANSÖKAN OM JORDFÖRVÄRVSTILLSTÅND AVSEENDE FASTIGHETEN LOTSUDDEN I ENKLINGE BY

BEREDNING
Ålands landskapsregering har begärt Kumlinge kommuns utlåtande över en ansökan om rätt att förvärva och besitta fast egendom i Kumlinge kommun. Utlåtandet ska vara landskapsregeringen tillhanda senast den 20 november 2026.

Ansökan avser fastigheten Lotsudden i Enklinge by. Av de handlingar som kommunen tagit del av framgår att förvärvet grundar sig på testamente efter tidigare ägare.

Kommunstyrelsen konstaterar att prövningen av jordförvärvstillstånd ankommer på landskapsregeringen. Kommunen har att bedöma om det finns sådana kommunala intressen eller andra lokala omständigheter som bör beaktas i ärendet.

Kommunen har inte kännedom om några planläggnings-, markanvändnings- eller andra kommunala intressen som skulle föranleda erinran mot ansökan.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen beslutar avge följande utlåtande till Ålands landskapsregering:
Kumlinge kommun har tagit del av ansökan om jordförvärvstillstånd (ÅLR 2026/6228) avseende fastigheten Lotsudden i Enklinge by.

Kommunen har inte kännedom om några kommunala intressen eller andra omständigheter som föranleder erinran mot ansökan.

Kumlinge kommun har därför inget att invända mot att jordförvärvstillstånd beviljas.

BESLUT
Enligt förslag
---

§140 SYNPUNKTER PÅ UTVÄRDERING AV KST-REFORMEN - ANSVARSFÖRDELNING OCH SAMVERKAN INOM SOCIALVÅRDEN

ÄLDREOMSORGSCHEFENS BEREDNING:
Landskapsregeringens socialvårdsbyrå har inbegärt synpunkter gällande äldreomsorgens organisering med utgångspunkt i de resultat rapporten ”Utvärdering av KST-reformen - ansvarsfördelning och samverkan inom socialvården” tagit fram.
Synpunkterna begärs in i form av en strukturerad webbenkät per 30.10.2026.

Bifogas
Begäran från ÅLR, socialvårdsbyrån, om synpunkter gällande utvärdering av KST-reformen

Enkätfrågor
Utvärdering av KST-reformen - ansvarsfördelning och samverkan inom socialvården

ÄLDREOMSORGSCHEFEN FÖRORDAR:
Att kommunstyrelsen ger i uppdrag åt kommundirektören att svara på webbenkäten utgående från nedanstående svar på landskapsregeringens frågor.

ÅLR fråga: Ser ni behov av en samordning som innebär att en huvudman ansvarar för all offentlig socialvård på Åland?

För Kumlinge kommun är en samordning av socialvården under en huvudman inte ett aktuellt alternativ. Äldreomsorg är till sin karaktär en lokal serviceform och bör vara lokaliserad nära klienten. De äldre i skärgården kan inte flyttas och bör få service lokalt inom rimlig tid. Lokal äldreomsorg är en kärnverksamhet för kommunen. Skärgårdsförhållandena gör att det inte går att producera äldreomsorg utan förståelse för hur verkligheten fungerar i ett mindre samhälle isolerat av allt sämre logistiska förutsättningar. Kumlingeborna har under det gångna året med oro på nära håll sett hur centrum, social- och hälsovårdsområdet Varha, vill köra ner servicen i periferin, äldreboenden i Iniö och Houtskär, utgående från beslutsunderlag där kunnande och förståelse för skärgårdsförhållanden har gett vika för okunskap om och bristande insikt i verksamhetsförutsättningarna för skärgården. Kumlinge vill därför inte se sin äldreomsorg administrerad av en samordnad koloss

ÅLR fråga: Vilka konsekvenser av att inte samordna socialvården under en huvudman ser ni ur ert perspektiv? Beakta t.ex. klientperspektiv, organisationsperspektiv, ekonomiskt perspektiv. (Öppet svar)
Ur klientperspektiv är den största fördelen att servicen blir lokal och att beslutsprocesserna och de som ansvarar för dem finns nära. De eventuella ospecificerade brister som finns bör identifieras och åtgärdas.
Ur organisationsperspektiv kan nämnas att likvärdig service inte behöver innebära likadan servicestruktur. Exempelvis otrygghet i skärgården hos äldre boende bakom en lokal färja kan inte lösas på samma sätt som på fasta Åland där man "närsomhelst" kommer "vartsomhelst". Kommunerna bör givetvis, där det är tillämpligt och de berörs, ta till sig de brister och utvecklingsmöjligheter som påtalas. Noteras att stora organisationer inte heller innebär likvärdig service. Exempelvis täcker inte KSTs upphandlingar av hemservice för sina klienter inte skärgården. Kommunernas äldreomsorg får kritik för bristande samarbete. De facto finns ett tätt samarbete mellan kommuner som innefattar försäljning av resurser

och kunskapsutbyte.

ÅLR fråga: Vilka åtgärder krävs för att trygga likvärdig och individuellt behovsprövad socialservice till alla klienter och fungerande servicehelheter inom socialvården? Motivera.
Utredningen påpekar helt riktigt att kommunerna i långt saknar tillgång till socialarbetartjänster. Skärgårdskommunerna har löst diskuterat samarbete kring köp av socialarbetartjänster för att täcka upp detta. Dessa diskussioner torde nu få ett nytt lyft. Kommunerna bör dock inte tvingas att ha beredskap att bedöma klientärenden som enligt lagstiftningen hör till KSTs ansvarsområde. Samordnade behovsbedömningar mellan kommunerna och KST borde inte vara oöverstigliga att få till stånd.

Den otydliga ansvarsfördelningen mellan KST och kommunernas äldreomsorg är välkänd och påtalades redan före KST-reformen. Här bör tjänstemännen som bereder dylika reformer ta ett större ansvar för att lagstiftningen motsvarar de behov som verkligheten ställer innan reformerna lämnar ritbordet. Kommunerna får kritik för att inte använda mätverktyget RAI. Detta görs i Kumlinge och flera andra kommunerna men landskapsregeringen har inte givit anvisningar om hur resultaten ska användas t.ex. för att bedöma om vårdnivån är rätt.

På lång sikt bör man vara öppen för att beakta alla möjliga lösningar för att garantera jämlik äldrevård för alla ålänningar. Den otydliga ansvarsfördelningen mellan KST och kommunernas äldreomsorg är inte ett argument för sammanslutning på organisationsnivå bland annat eftersom man i beslutsfattandet tappar värdet av lokal närhet och insikt i de särskilda förutsättningarna i skärgården. Kumlinge kommun anser att nuvarande problem kan lösas med tydligare direktiv i lagstiftningen och bättre samarbete i den nuvarande organisationsstrukturen.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom de huvudsakliga synpunkter som framgår av äldreomsorgschefens beredning. Kommunstyrelsen ger kommundirektören i uppdrag att besvara landskapsregeringens webbenkät samt att vid behov göra redaktionella justeringar i svaren i enlighet med kommunstyrelsens diskussion och beslut.

BESLUT
Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom de huvudsakliga synpunkter som framgår av äldreomsorgschefens beredning. Kommunstyrelsen ger kommundirektören i uppdrag att besvara landskapsregeringens webbenkät samt att vid behov göra redaktionella justeringar i svaren i enlighet med kommunstyrelsens diskussion och beslut. Kommunstyrelsen framför därutöver att det nuvarande kommunala solidariska betalningsförfarandet bör ses över, så att en mer rättvis kostnad, utifrån kommunens brukarperspektiv, beaktas. Kommunstyrelsen konstaterar även att Kumlinge kommun sedan tidigare framfört betydelsen av att de klienter inom den kommunala äldreomsorgen vilka behöver någon form av omsorg som kommunen inte kan erbjuda borde ligga under landskapsregeringen så att klienterna kan få den omsorg de behöver.
---

§141 FINANSIERING OCH LIKVIDITET UNDER ÅTERSTODEN AV ÅR 2026

BEREDNING
Kommunens likviditet har under hösten försvagats och tillgängliga likvida medel bedöms inte vara tillräckliga för att långsiktigt säkerställa kommunens betalningsberedskap. För att trygga kommunens förmåga att fullgöra sina löpande betalningsförpliktelser behöver kommunstyrelsen diskutera och ta ställning till fortsatta finansieringsåtgärder.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG
Kommunstyrelsen diskuterar kommunens likviditetssituation och uppdrar åt kommundirektören att bereda nödvändiga åtgärder för att säkerställa kommunens betalningsberedskap under återstoden av år 2026.

BESLUT
Kommunstyrelsen diskuterade kommunens likviditetssituation och omfattade förslaget. Kommunstyrelsen uppdrar åt kommundirektören att bereda nödvändiga åtgärder för att säkerställa kommunens betalningsberedskap under återstoden av år 2026.
Kommunstyrelsen konstaterade att kommunen i förhandlingar och kontakter med bank representeras av kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande.

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE OCH BESVÄRSANVISNING

BESVÄRSFÖRBUD

Vad förbudet grundar sig på	Eftersom nedan nämnda beslut endast gäller beredning eller verkställighet, kan enligt § 112 kommunallagen rättelseyrkande inte framställas eller kommunalbesvär anföras över beslutet Paragrafer: §§ 135, 137 och 141
	Besvär kan inte anföras över nedan nämnda beslut, eftersom skriftligt rättelseyrkande enligt § 110 kommunallagen kan framställas över beslutet (se instruktioner nedan under rättelseyrkanden) Paragrafer: §§ 134, 136 och 139
	Enligt § 5 Förvaltningsprocesslagen/annan lagstiftning kan besvär inte anföras över nämnda nedan beslut Paragrafer och grund för besvärsförbudet: Inga

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE

Myndighet till vilken rättelseyrkande kan framställas, samt tid för yrkande av rättelse	Den som är missnöjd med ovan nämnda beslut kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Skriftligt rättelseyrkande får framställas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmar. Myndighet hos vilken rättelse yrkas: Kumlinge kommun Kommunstyrelsen i Kumlinge 22820 Kumlinge Yrkandet skall framställas inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet lagts fram offentligt på den digitala anslagstavlan.
Rättelseyrkandets innehåll	Av rättelseyrkandet skall framgå yrkandet och vad det grundar sig på. Yrkandet skall undertecknas av den som framställer det.

KOMMUNALBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär. Ändring i beslut med anledning av rättelseyrkanden kan sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet, kan ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av en som är part eller kommunmedlem. Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att 1. beslutet tillkommit i felaktig ordning, 2. den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller 3. beslutet annars strider mot lag. Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn Paragrafer: §§ 134, 136 och 139 Besvärstid: 30 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet lagts fram offentligt på den digitala anslagstavlan.

FÖRVALTNINGSBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn Paragrafer: Inga Besvärstid: 30 dagar från delfåendet av beslutet.

BESVÄRSSKRIFT

Besvärsskrift

I besvärsskriften skall anges

- ändringssökandes namn, yrke, boningsort och adress
- vilket beslut som överklagas
- vilka ändringar som yrkas i beslutet
- motiveringar till att beslutet bör ändras

Besvärsskriften skall undertecknas av ändringssökande själv eller av den som författat skriften. Om endast den som författat besvärsskriften undertecknar den, skall också yrke, boningsort och postadress anges.

Till besvärsskriften skall fogas det beslut som överklagas och redogörelse för från vilken dag besvärstiden skall räknas.

Inlämnande av besvärshandlingarna

Besvärshandlingarna skall inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas med post eller genom bud, men i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna skall lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut. Enligt lagen om domstolsavgifter kan domstolen ta ut en avgift för inlämnande av besvär. Kontakta respektive domstol för mer information.